

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI HUZURIDAGI
DAVLAT SIYOSATI VA BOSHQARUVI AKADEMIYASI**

22.00.02 – «Ijtimoiy tuzilish, ijtimoiy institutlar va turmush tarzi» ixtisosligi bo‘yicha oliy ta’limdan keyingi ta’lim institutiga kirish imtihoni

DASTURI

TOSHKENT – 2026

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi Ilmiy-uslubiy kengashining 2025-yil 27-oktyabrdagi 2-sonli majlis bayonnomasi bilan ma’qullangan.

Tuzuvchilar:

M.B.Bekmurodov – Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi professori, sotsiologiya fanlari doktori

B.Sh.Karimov – Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi professori, sotsiologiya fanlari doktori

Taqrizchilar:

T.B.Matibayev – sotsiologiya fanlari doktori, professor

A.B.Yunusov – sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston-2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-sonli hamda 2025-yil 19-iyundagi “Davlat fuqarolik xizmatini yangi yondashuvlar asosida tashkil etish hamda professional va natijadorlikka yo‘naltirilgan davlat xizmatchilari korpusini shakllantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PF-95-sonli Farmoniga asosan mutaxassislarining kasbiy mahoratini oshirish va kadrlarni xalqaro andozalar darajasida tayyorlash taqozo etiladi.

Hozirgi o‘zgarishlar jarayonida ta’lim tizimida chuqur islohotlarni amalga oshirish imkoniyati yaratildi. Bu islohotlarning eng muhim yo‘nalishlaridan biri ta’limning tub maqsadi va mohiyatining o‘zgarib borishi, uning aholi talab-ehtiyojlarini qondirishga qaratilayotgani muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu jarayonlarning eng muhim tomonlaridan biri ta’limning ijtimoiylashuvi va ta’lim tizimining insoniylashuvi (gumanizatsiyalashuvi)dan iborat. Bugungi kunda davlatimiz ta’lim tizimidagi professor-o‘qituvchilar va talabalarni dunyoviy, zamon talablariga javob beradigan ijtimoiy-gumanitar bilimlarni egallashga yo‘naltirmoqda.

Ijtimoiy-gumanitar bilimlarni egallash jarayonida sotsiologik ta’limotlar muhim o‘rin egallaydi. Sotsiologik ta’limning muhim funksiyalaridan biri – sotsial tafakkurni shakllantirish, sotsiologik muammolarni tushunish, ularning kelib chiqish manbalarini aniqlash hamda bartaraf etish yo‘llari va imkoniyatlarini qidirib topish. “Sotsiologiya” fani jamiyat dinamikasi hisoblanadi. Shu boisdan ham, “Sotsiologiya” fanini umuminsoniy qadriyatlar nuqtayi nazaridan o‘rganish maqsadga erishish, xalqchil, adolatli, keng jamoatchilik fikri, intilishi, maqsadlari asosida ijtimoiy faoliyat yuritish imkonini beradi. Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasining rivojlanish imkoniyatlarini “Sotsiologiya” fani doirasida tahlil qilish, o‘rganish va olingan ilmiy-nazariy xulosalardan amaliyotda foydalanish muhim masalalardan biriga aylanmoqda.

Ushbu dasturda keltirilgan mavzu va masalalar davlat hamda jamiyat qurilishini takomillashtirishga, o‘zgarishlarga moslashishga yo‘naltirilgan demokratik islohotlarni chuqurlashtirish va mamlakatni modernizatsiya qilishda sotsiologiya sohasidagi nazariy va amaliy qarashlarning hozirgi holati hamda chet el tajribasi asosidagi zamonaviy amaliyotdan kelib chiqadi. Dasturda sotsiologiyaning fan sifatida shakllanishi, uning tarkibiy tuzilishi, jamiyatni yaxlit tizim tariqasida tahlil qilish, ijtimoiy hayotda sotsial institutlar roli, deviant xulq-atvor va sotsial nazorat masalalari, jamiyatning ijtimoiy tuzilmasi va stratifikatsion jarayonlar, sotsial munosabatlar, ijtimoiy taraqqiyot tendensiyalariga oid mavzular yoritilgan.

Dasturda qo‘yilgan mavzu va masalalar “Ijtimoiy tuzilish, ijtimoiy institutlar va turmush tarzi” ixtisosligi bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ligiga da’vogarlarining faqatgina shu sohadagi umumiy bilim darajasini aniqlash bilan cheklanmasdan, balki muammolar va ularning yechimlarini topish bo‘yicha bilimga ega ekanligini namoyish eta olishini ham talab qiladi.

Mazkur masalalar bo‘yicha nazariy muammolar falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc)ligiga da’vogarlarining shaxsiy qarashlari shakllanishini yuzaga chiqarishga qaratilgan.

Dastur 22.00.02 – “Ijtimoiy tuzilish, ijtimoiy institutlar va turmush tarzi” ixtisosligi pasportiga tegishli bo‘lgan barcha masalalarni o‘z ichiga qamrab oladi.

Ushbu dastur 22.00.02 – “Ijtimoiy tuzilish, ijtimoiy institutlar va turmush tarzi” ixtisosligi bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgor doktorant va mustaqil izlanuvchilar uchun mo‘ljallangan.

“SOTSILOGIYA” FANINING PREDMETI, MAZMUNI VA VAZIFALARI

“Sotsiologiya” fanining vujudga kelishida ijtimoiy-iqtisodiy, g‘oyaviy-nazariy shart-sharoitlar. O.Kont – pozitiv sotsiologiya asoschisi, uning sotsiologiyani mustaqil fan sifatida yaratishdagi dastlabki rejalari. Antik davrning qomusiy olimlari va Sharq mutafakkirlarining ijtimoiy-falsafiy ta’limotlari (Platon, Aristotel, Forobiy, Ibn Haldun va boshqalar) zamonaviy sotsiologiyaning muhim manbalari sifatida. G‘arb sotsiologiyasi klassiklari ishlarida

sotsiologiyaning ob'yekti va predmeti muammosi. Sotsiologiyaning turli yo'nalishlarida fanning ob'yekti va predmeti muammosini yechish yo'lidagi g'oyaviy-nazariy izlanishlar.

Sotsiologiyaning boshqa fanlar bilan munosabati. Sotsiologiya va falsafa. Sotsiologiya va tarix. Sotsiologiya va psixologiya, demografiya, genetika, sotsial geografiya. Sotsiologiya va tabiiy hamda aniq fanlar. Sotsiologiyaning fanlar tizimida tutgan o'ziga xos o'rni.

IJTIMOY TUZILMA

“Ijtimoiy tuzilma” tushunchasi va uning ahamiyati. Ijtimoiy tuzilma va uning asosiy tarkibiy qismlari. Ijtimoiy qatlam. Ijtimoiy institutlar. Ijtimoiy guruhlar. Ijtimoiy maqom. Stratalar. Aholining ijtimoiy qatlami. Ijtimoiy mobillik. Ijtimoiy rollar. Jamiyat. Qatlam. Sinflar. Demografiya. Din. Qadriyatlar va me'yorlar. Tashkilotlar. Ijtimoiy rollar. Insonning jamiyat ijtimoiy tuzilmasidagi o'rni. Individ. Empirik sotsiologiyaning bunyod bo'lishi va uning sotsiologiya nazariyasi rivojiga ta'siri. Makroguruhlar va mikroguruhlar.

JAMIYAT YAXLIT TIZIM SIFATIDA

“Jamiyat” va “ijtimoiylik” tushunchasi. Sharq mutafakkirlarining jamiyat to'g'risidagi qarashlari. G'arb sotsiologiyasi asoschilari ishlarida ijtimoiylikning ta'riflanishi. M.Veber konsepsiyasida totalitar jamiyat, uning belgilari va ijtimoiy-siyosiy tashkil etilish usullari. Jamiyat va davlat. Jamiyatning mexanik, organik va boshqa tarzda ta'riflanishi. T.Parsons nazariyasida “jamiyat” tushunchasi, uning to'rt funksiyali paradigmasi. Hozirgi jamiyatning turlicha ta'riflari. An'anaviy jamiyat va industrial jamiyat. O'zgarishlar va islohotlar. Yangilanish va modernizatsiya.

IJTIMOY INSTITUTLAR

Sotsiologiyada “ijtimoiy institut” tushunchasi. Ijtimoiy institutning belgilari. Ijtimoiy institutning asosiy vazifalari. Ijtimoiy institut turlari: oila, siyosat, din, iqtisod, ta'lim, huquq va boshqalar. Jamiyat hayotida ijtimoiy institutlarning o'rni. Turmush tarzi. Oila va nikoh. Fuqarolik institutlari. Ularning ko'rinishi va vazifalari. Ijtimoiy guruhlar va xatti-harakat. Ishlab chiqarish, uning tarixiy shakllari va vazifalari. Ijtimoiy mehnat taqsimoti va kasb. Mehnat bozori, bandlik va ishsizlik. Davlat va jamiyatning siyosiy tizimi. O'zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlarini shakllantirish va rivojlantirish. Din sotsiomadaniy institut sifatida. Ta'lim ijtimoiy institut sifatida. Maktabgacha ta'lim, umumiy, o'rta maxsus va oliy ta'lim. Oliy ta'lim va fan: tarkibi va ilmiy-pedagog kadrlar. O'zbekiston oliy ta'lim tizimi va Yevropa hamda AQSH universitetlari: umumiylik va xususiylik. Ta'lim tizimidagi islohotlar.

DEVIANT XULQ-ATVOR VA IJTIMOY NAZORAT

“Deviant xulq-atvor” (og'ma xulq-atvor) tushunchasi. Deviant xulq-atvor muammosini o'rganish sotsiologiyada ilmiy yo'nalish sifatida. Deviant xulq-atvorning turlari: qonunni buzish, o'z-o'zini o'ldirish, giyohvandlik, alkogolizm va boshqalar. E.Dyurkgeym, R.Mertonlarning deviant xulq-atvor nazariyalari, Z.Freyd va E.Frommlarning destruktivlik (strukturaning buzilishi) nazariyalari. Deviant xulq-atvor belgilari, ularning tuzilmasi. Deviant xulq-atvorni turkumlash. Buzilgan xulq-atvor mexanizmi. Deviant xulq-atvorning tibbiy-biologik, ijtimoiy-psixologik va ijtimoiy tomonlari. Hozirgi davrda deviant xulq-atvorning tarqalishi va o'zgarishi. Deviant, delinkvent va kriminal xatti-harakatlar. Professional jinoyatchilik. Uyushgan jinoyatchilik. Dunyoda jinoyatchilikning holati. Jinoyatchilikning oshishi va jamiyatning kriminallasuvi sabablari hamda namoyon bo'lish shakllari. O'smirlar va yoshlar jinoyatchiligi. Jamiyatda korrupsiya muammosi. Ijtimoiy nazorat. Ijtimoiy nazorat elementlari: me'yorlar va sanksiyalar. Ijtimoiy sanksiya turlari: pozitiv va negativ, rasmiy va norasmiy. Ijtimoiy me'yorlar

tasnifi. Ijtimoiy me'yor turlari: huquqiy, diniy, an'anaviy va axloqiy. Jamoatchilik fikri ijtimoiy nazoratning shakli sifatida.

JAMIYAT IJTIMOY TUZILMASI VA STRATIFIKATSION JARAYONLAR

Ijtimoiy tuzilma to'g'risidagi ta'limotlar. P.Sorokinning stratifikatsiya to'g'risidagi nazariyasi. Stratifikatsiya asoslari va mezonlari: iqtisodiy holat, mavqe, ta'lim va hokimiyat. Stratifikatsiya va sotsial differentsiatsiya. Stratifikatsion tizimlar: qullik, kasta, klan va sinf. Ochiq va yopiq tizimlar.

Sotsial stratifikatsiya va sotsial mobillik nazariyasi sinfiylik ta'limotiga qarshi g'oya sifatida. Jamiyat sotsial strukturasi rivojining zamonaviy tendensiyalari. Sotsial mobillik to'g'risidagi sotsiologiya klassiklari: M.Veber, E. Giddens, T. Parsons, P. Sorokin va boshqalarning qarashlari. Mobillik belgilari. Mobillik turlari: gorizontaal va vertikal sotsial mobillik. Guruhiy va individual mobillik. Avlod ichidagi va avlodlar o'rtasidagi sotsial mobillik. Tuzilmaviy sotsial mobillik. Jamiyatda sotsial mobillik yo'llari. Mobillikning demografik omillari. Migratsiya va uning tarixiy shakllari. Emigratsiya va migratsiya. Mehnat va iqtisodiy migratsiya. Xorijiy ishchi kuchlari bozori.

EMPIRIK SOTSIOLOGIK TADQIQOT VA UNING METODLARI

Sotsiologik tadqiqot dasturi. Dasturning strukturasi: nazariy - metodologik va metodik bo'limlar. Dasturning asosiy elementlari: muammoni ta'riflash; tadqiqot maqsadi va vazifalari, ob'yekti va predmetini aniqlash; ob'yektni tizimli tahlil qilish, tushunchalarni nazariy va empirik izohlash, gipotezalarni ifodalash; ma'lumotlarni ishlab chiqish va tahlil qilish.

Sotsiologiyadagi ma'lumotlarni to'plash metodlarining umumiy tasnifi: so'rov, kuzatish, eksperiment, hujjatlarni o'rganish metodlari, ularning o'ziga xosligi.

So'rov metodi. So'rovning turlari. Anketa (so'rov varaqasi) so'rov metodining asosiy elementi sifatida. Anketa tuzish texnikasi. Anketaning umumiy tuzilishi. Anketadagi savollarning turlari, asosiy talablar. Og'zaki so'rov va uning xususiyatlari. Intervyu olish uslubi.

Kuzatish metodi va uning mohiyati. Kuzatish turlari. Kuzatishning aniqligi muammosi va uni ta'minlash usullari. Kuzatish davrlari va tartibi. Kuzatish asboblari, kuzatish natijalarini qayd etish usullari.

Hujjatlarni o'rganish metodi. Sotsiologiyada "hujjat" tushunchasi, uning turlari. Hujjatlarning informatsiya manbai sifatidagi ishonchlilik muammosi. Hujjatlarni tahlil qilish turlari. Kontent-tahlil hujjatlarni o'rganish metodining bir turi sifatida.

Eksperiment metodi. Eksperiment turlari. Ijtimoiy eksperiment strukturasi, uning bilish imkoniyatlari. Ob'yektni tanlash, eksperimental va nazorat guruhlarini shakllantirish, eksperimental vaziyat, natijalarni tahlil qilish.

**22.00.02 – “IJTIMOIY TUZILISH, IJTIMOY INSTITUTLAR VA TURMUSH TARZI”
IXTISOSLIGI BO‘YICHA NAMUNAVIY
SAVOLLARI**

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston-2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-sonli Farmonida ijtimoiy sohani rivojlantirish masalalari.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston-2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-sonli Farmoni doirasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning ijrosi va belgilangan maqsadli ko‘rsatkichlarga erishish masalalari.

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston-2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-sonli Farmonida ijtimoiy sohani rivojlantirish, xavfsizlik, diniy bag‘rikenglik va millatlararo totuvlikni ta‘minlash sohasidagi ustuvor yo‘nalishlari.

4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston-2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-sonli Farmonida inson kapitalini rivojlantirish masalalari.

5. Sotsial institutlar va guruhlar ijtimoiy tuzilmaning elementlari sifatida.

6. P.A.Sorokin nazariyasida differentsiatsiya mezonlari: fuqarolik, millat, mashg‘ulot turi, iqtisodiy maqom (status), diniy mansublik va boshqalar.

7. Modernizatsiya konsepsiyasi va uning mexanizmlari.

8. R.Darendorfning sotsial konfliktlar nazariyasi.

9. Industrial va postindustrial jamiyatlarda sotsial institutlar tasnifi.

10. O‘zbekistonda mulkdorlar va o‘rta qatlam ularning miqdoriy-sifatii ko‘rsatkichlari.

11. Ijtimoiy institutlar tushunchasi.

12. Turmush tarzi sotsiologiyasi.

13. Din ijtimoiy institut sifatida.

14. Sotsial mobillik sotsial stratifikatsiya shakllarining o‘zgarish omili sifatida.

15. Yangi O‘zbekiston elitasining tuzilishi: siyosiy, ijodiy, ziyoli, tadbirkorlar, qurolli kuchlar va b.

16. Yoshlar mehnat bozori ko‘lamiga migratsion jarayonlarning ta‘siri.

17. Ijtimoiy o‘zgarishlarni o‘rganishda tuzilmali-funksional yondashuv (T.Parsons)

18. Ijtimoiy-iqtisodiy differentsiatsiya mezonlari.

19. O‘zbekistonda sport sotsiologiyasining rivojlantirish masalalari.

20. Urbanizatsiya jarayonlarining ekologiyaga ta‘siri.

21. Fuqarolik jamiyati institutlarining jamiyatdagi roli.

22. Ta‘lim ijtimoiy institut sifatida.

23. Yoshlar mehnat bozorida kasbiy nufuz iyerarxiyasi.

24. “Sotsial mobillik” tushunchasi, uning turlari va asosiy yo‘nalishlari.

25. Zamonaviy migratsion jarayonlarning ijtimoiy-guruhiy tizimlarga ta‘siri.

26. Sotsial integratsiya va dezintegratsiya tavsifi.

27. Ijtimoiy-iqtisodiy differentsiatsiya mezonlari.

28. Ijtimoiy institutlar o‘rtasidagi o‘zaro aloqadorlik.

29. Yoshlar mehnat bozori ko‘lamiga migratsion jarayonlarning ta‘siri.

30. Ijtimoiy o'zgarishlarni o'rganishda tuzilmali-funksional yondashuv (T.Parsons).
31. Yoshlar mehnat bozorida kasbiy nufuz iyerarxiyasi.
32. Shaxs sotsiologiyasi ijtimoiy ahamiyati.
33. XXI asrda sivilizatsiya taraqqiyotining asosiy yo'nalishlari.
34. Hozirgi zamonda o'zbek jamiyati rivojining sotsiomadaniy xususiyatlari.
35. Sotsial o'zgarishlar to'g'risidagi nazariyalar, sotsial o'zgarishlarga olib boruvchi omillar.
36. Jamiyatning evolyutsion rivoji.
37. Sotsial inqiloblar va ularning salbiy oqibatlari.
38. Zamonaviy sotsiologiyada sotsial o'zgarishlar nazariyalari.
39. O'zbekistonda sotsial o'zgarishlarning milliy modeli.
40. O'zbek rivojlanish modelida milliy mentalitetning o'rni.
41. O'zbekistondagi demografik vaziyat.
42. Aholi soni va uning o'sish manbalari.
43. Aholining tabiiy ko'payishi va uning hududiy farqlari.
44. O'zbekiston demografik jarayonlarining va aholi bandligining istiqbollari.
45. O'zbekistonda empirik sotsiologik tadqiqotlarning istiqbollari.
46. Sotsial struktura nazariyalari.
47. Sharq jamiyatida sotsial tabaqalashish muammolari.
48. Platonning asarlarida sotsial struktura masalalarining tahlili.
49. Sotsial jarayon tushunchasi.
50. Oila ijtimoiy institut sifatida.
51. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi.
52. Ijtimoiy va madaniy jarayonlar sotsiologiyasi.
53. Sotsial jarayonlarning globalizatsiyasi.

TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR

Rahbariy adabiyotlar:

1. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 1-tom. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qatiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. M 54. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – B.592.
2. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 2-tom. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. M 54. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2018. – B.508.
3. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 3-tom. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. M 54. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2019. – B.400.
4. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 4-tom. Milliy tiklanishdan-milliy yuksalish sari. M 54 – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2020. – B.408.
5. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 5-tom. Yangi O‘zbekistonda erkin va farovon yashaylik. M 54 – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2023. – B.408.
6. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 6-tom. Yangi O‘zbekiston Taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo‘lini qat’iy davom ettiramiz. M 54 – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2023. – B.536.
7. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. 7-tom. Xalqchil islohotlar xalqimiz manfaatlariga xizmat qiladi. M 54 – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2023. – B.408.
8. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. Inson qadri, uning huquq va erkinliklari, qonuniy manfaatlari uchun. M 54 – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2022. – B.416.
9. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. M 54 – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2021. – B.464.
10. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. To‘ldirilgan ikkinchi nashri. –Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2023. – B.440.
11. Mirziyoyev, Shavkat Miromonovich.. Hozirgi zamon va Yangi O‘zbekiston. -T.: “O‘zbekiston nashriyoti”, 2024. 42-bet.
12. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi.//“Xalq so‘zi”. 2017-yil, 23-dekabr (№258 (6952) soni.
13. 2017–2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasini “Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili”da amalga oshirishga oid Davlat dasturini o‘rganish bo‘yicha ilmiy-ommabop risola.–T.:2017.
14. Prezident Shavkat Mirziyoyevning O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining o‘ttiz uch yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi nutqi. // <https://president.uz/uz/lists/view/7519>

Normativ-huquqiy hujjatlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O‘zbekiston, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi – T.: Adolat, 2011.
3. O‘zbekiston Respublikasining Oila kodeksi. – T.: O‘zbekiston, 1998.
4. O‘zbekiston Respublikasining “Davlat fuqarolik xizmati to‘g‘risida”gi Qonuni. 2022-yil 8-avgust, O‘RQ – 788 – son.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi «2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063>.

Asosiy adabiyotlar

1. Abduraxmonov F.R., Saidxodjeyev X.B. Sotsiologiya. Ma'ruzalar kursi. – T.: O'zRIIVA, 2000.
2. Багинин В.А. Социология: энциклопедический словарь. – М.: 2005.
3. Bekmurodov M. Zamonaviy boshqaruv sotsiologiyasi. Monografiya. – T.: Akademiya, 2019.
4. Giddens E. Sotsiologiya. – T.: Sharq, 2002.
5. Долгоруков А.М. Практикум по общей социологии. – М.: 2006.
6. Емшина П.С., Мутагирова Д.З., Скворцов Н.Т. Социология. – М.: Питер, 2004.
7. Качанов Ю. Начало социологии. – М.: Дикта, 2005.
8. Mullajanova M.M. va boshq. Sotsiologiya fanidan ma'ruzalar matnlari. – Toshkent: ToshDIU, 2003.
9. Nosirxo'jayev S., Bekmurodov M., Sulstonov T., Nosirxo'jayeva H. Sotsiologiya asoslari. Ma'ruzalar matni. – T.: Nizomiy nom. TDPU, 2000.
10. Otamurodov S. va boshqalar. O'zbekistonda ma'naviy-ruhiy tiklanish. – T.: Yangi asr avlodi, 2003.
11. Рыс Ю.И., Степанов В.Е. Социология. Учебник. – М.: Дашков и К., 2006.
12. Sodiqova Sh.M. O'zgarishlar sotsiologiyasi. - T.: Akademiya, 2019.
13. Umarova R., Sarkisov B. Sotsiologiya. O'quv qo'llanma. – T.: 2004.
14. Хеллевик О. Социологический метод. – М.: Весь мир, 2005.
15. Bekmuradov M. O'zbek mentaliteti. – T.: Ma'naviyat, 2010 .
16. Bekmuradov M. O'zbekistonda jamoatchilik fikri.– T.: Fan, 2000.
17. Шикун А.И. Социология. Учебное пособие. – М.: Дикта, 2005.
18. Qurbonov Sh., Majidov I., Qo'chqorov R. Oliy ta'lim tizimida boshqaruv kadrlarini tayyorlash. – T.: Akademiya, 2002.
19. M Bekmurodov. Farosat ilmi. –Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot–matbaa ijodiy uyi, 2022.
20. M Bekmurodov. Zamonaviy boshqaruv sotsiologiyasi. –Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot–matbaa ijodiy uyi, 2023
21. A. Rahmatov, D. Musayev. “Ijtimoiy fanlar va sotsiologiya” (Toshkent, 2025).
22. Sh. To'rayev “O'zbekistonda ijtimoiy jarayonlar sotsiologiyasi” (2024).
23. N. Hakimova “Gender sotsiologiyasi: nazariya va amaliyot” (2025).

Internet resurslari

- <http://www.lib.socio.msu.ru>
<http://www.socioline.ru>
<http://www.socio.rin.ru>
<http://www.sociologos.narod.ru>
<http://www.socionet.narod.ru>
<http://www.sociograd.ru>